RECULL DE PREMSA

Presentació de *Les cartes portolanes: la representació medieval d'una mar solcada*

24 de gener del 2008

Institut d'Estudis Catalans
Comunicació

Carrer del Carme, 47
08001 Barcelona

Tel 932 701 620 (ext. 293)
Fax 932 701 180

comunicacio@iec.cat
www.iec.cat / http://centenari.iec.cat

ULTIMA HORA
PALMA DE MALLORCA

20/03/08

Premsa: Diaria
Tirada: 42.561 Exemplars
Difusió: 36.065 Exemplars

Pàgina: 38

Secció: Document: 1/1 Cód: 18824656

Ramón Pujades y los nuevos horizontes de la cartografía mallorquina

Gabriel Llompart (*)

Ha aparecido estos días en las librerías de Palma un libro importante para la historia de nuestra isla. Se trata de la obra titulada *Les cartes portolanes* de ediciones Lunnweg con texto catalán e inglés enriquecido con espléndidas ilustraciones y acompañada de un repertorio de mapas y atlas medievales reproducidos en disquete.

Se trata de una obra de investigación con cierto carácter enciclopédico que abarca el periodo de apertura del Mediterráneo al Atlántico y florecimiento del comercio medieval. Es por esto que la obra se ha beneficiado de una ayuda económica de tres centros capitales de la cultura catalana: el Institut de Cartografia de Catalunya, el Institut Català de la Mediterrània y el Institut d'Estudis Catalans, los cuales han permitido editar una obra que está a la altura de *The History of Cartography* de Harley y Woodward (Londres 1987) y podrá aspirar a la categoría del libro mejor editado del año aunque se pueda adquirir a un precio más asequible que su hermano mayor inglés.

El prólogo del libro es muy orientativo y esta firmado por el colaborador de la mencionada ultima gran historia de la cartografía para el capitulo dedicado a los cartógrafos autores de los portulanos, el director de la sección de mapas de la British Library Tony Campbell.

Como comprenderá el lector insular que es atracado de tanto en cuanto por nuestros periodistas y articulistas con el tema de la cartografía medieval y sus protagonistas judíos y cristianos (Dulcert, Cresques Abraham, Jafuda Cresques,Gabriel Valseca) una obra dedicada especialmente a estos mapas portulanos, que vinieron después de los libros portulanos y éstos a su vez después del boca a boca de los pilotos y patronos de las galeras y cocas del siglo XIII, ha de incidir e impactar en la historia del puerto de Mallorca.

Hasta ahora la obra que marcaba la pauta de todos cuantos estudiaban o divulgaban estos temas era *La cartografía mallorquina* de Julio Rey Pastor y Ernesto García Camarero (Madrid, CSIC, 1960). Estamos en un punto de inflexión. Lo se-

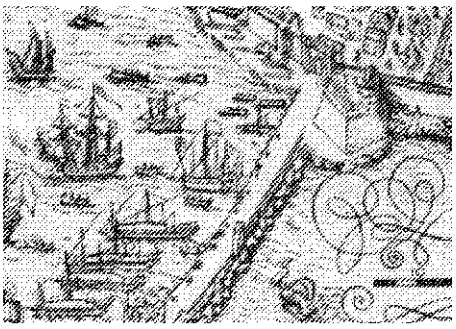

ñala Campbell en su prólogo a *Les cartes portolanes*. ¿Cómo se ha logrado éste? Gracias a un cambio de método en la investigación.

El mencionado cambio o mejor avance en la investigación se ha logrado gracias a la consideración de la historia de los cartógrafos y sus mapas en su contexto histórico. Se ha tratado de explorar la ancha base de los mapas viéndolos dentro de una perspectiva mayor todavía: los autores, sus vidas, sus talleres, su circunstancia histórica. El autor de esta obra es de profesión paleógrafo, es decir especialista en escrituras antiguas. Esto le ha permitido, con la ayuda de los medios modernos y de viajar viendo los originales en las colecciones, establecer comparaciones de los listados de puertos (más de mil por ejemplar por termino medio) y establecer las filiaciones y parentescos entre los mapas de navegación procedentes de los principales centros, Génova, Mallorca, Venecia, etc.

Los resultados de momento resultan muy significativos y al mismo tiempo lógicos y sorprendentes: las primeras cartas portulanas son obra conjunta de pilotos y clérigos. Probablemente notarios embarcados en la navegación comercial. No se olvide que estamos en los siglos XII y XIII en el paso de una cultura de lengua latina a las lenguas romance que entran en su plenitud en el siglo XIV.

Así pues los primeros cartógrafos que trabajan en nuestro puerto parecen ser genoveses que han adquirido la ciudadanía mallorquina. La historia actual repite en el turismo lo que fue la historia comercial de una ciudad europea en el momento en que se estaba abriendo el Mediterráneo al Atlántico.

Estamos ante un libro que abre muchas perspectivas nuevas aunque quizás haya de ser consultado más que adquirido por muchos lectores. Una especie de obra como la del profesor Jocelyn Hillgarth sobre nuestra cultura medieval (en inglés), ahora en lengua mas asequible (catalán, inglés) y de parigual categoría.

Un rasgo de la humanidad del autor se destapa en la dedicatoria de la primera pagina en que se nombra a la familia y a su maestro, el profesor Rosselló Verger, de la universidad de Valencia. No quiero reproducirla para dejar al lector en un amable suspense de navegación por la vida después de haber tratado de un modelo de navegación por la historia.

(*) De la Real Academia de la Historia

ULTIMA HORA (BRISAS)
PALMA DE MALLORCA

08/03/08

Premsa: Setmanal (Dissabte)
Tirada: 36.165 Exemplars
Difusió: 30.846 Exemplars

Pàgina: 27

Secció: Document: 1/1 Cód: 18506082

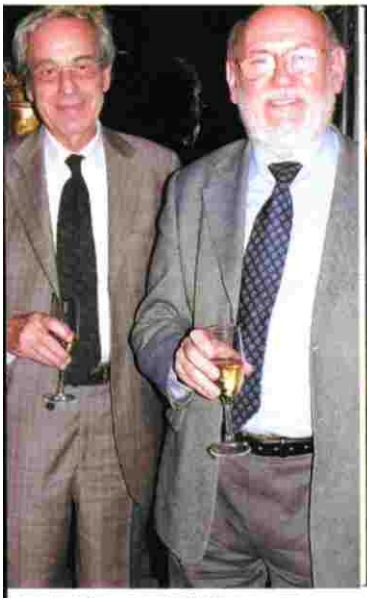

alvador Giner y Antoni Riera.

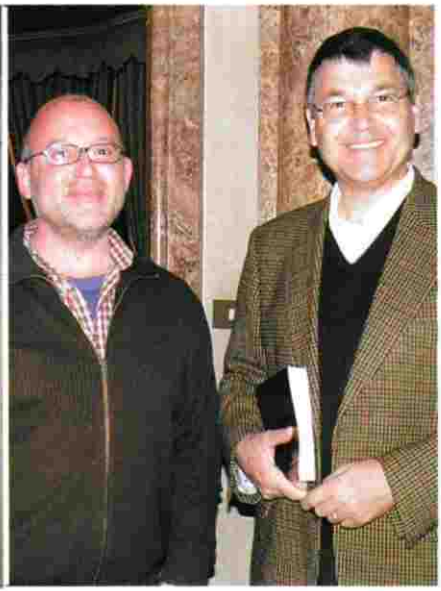

Guillem Pons y José María Penedés.

Pilar González, Magda Cantallops, Leonor y Juan Isern.

• El historiador Ramón Pujades presentó su libro "Les cartes portolanes"

El libro "Les Cartes portolanes, la representació medieval de una mar solcada", del historiador y archivero del Arxiu de la Corona d'Aragó, **Ramón Pujades**, se presentó en el Palau March. El libro recoge los primeros mapas del litoral europeo y del norte de África. El volumen se centra en el estudio del problema de los orígenes y la evolución de la cartografía portolana o cartografía náutica medieval.

El acto de presentación fue presidido por el historiador Ramón J. Pujades, el presidente del Institut d'Estudis Catalans, **Salvador Giner**; el presidente de la Fundación Bartolomé March, **Luis Alberto Salazar-Simpson**; el conseller de Mobilitat y Ordenció del Territori del Govern balear, **Gabriel Vicens**; el director general del Institut Europeu de la Mediterrània, **Senén Florense**, y el director del Institut Cartogràfic de Catalunya, **Jaume Miranda** ■ E. Planas

AVUI (CULTURA)
BARCELONA

06/03/08

Premsa: Setmanal (Dijous)
Tirada: 45.850 Exemplars
Difusió: 30.628 Exemplars

Pàgina: 6

Secció: CULTURA Document: 1/1 Cód: 18427942

A peu de pàgina

SIMPOSI

El 27 i 28 de març se celebrarà el segon simposi Agustí Bartra

Amb motiu del centenari del naixement de l'escriptor Agustí Bartra (a la foto), el dijous 27 i el divendres 28 de març se celebrarà el segon simposi dedicat a la seva figura. En aquesta ocasió es vol aprofundir en l'estudi i la difusió de la seva obra, amb atenció específica als diferents gèneres i al context en què Bartra va desenvolupar la seva carrera literària. Les ponències i conferències aniran a càrrec de Sam Abrams, Jaume Aulet, Montserrat Bacardí, Miquel Desclot, Joaquim Espinós, Francesc Foguet i Carlos Guzmán. El simposi es desenvoluparà en diferents espais de Terrassa i a la Universitat Autònoma de Barcelona. La primera edició d'aquest simposi, celebrada el 1987, va suposar un impuls important a l'estudi i la difusió de l'obra d'un dels autors de referència de la literatura catalana contemporània.

BARCELÓ

PUBLICAT EN SOLITARI

Destino publica 'El Rellotger de Creixells', de Josep Pla

L'editorial Destino publica per primera vegada de manera independent *El Rellotger de Creixells*, una obra que fins ara s'havia inclòs als *Escrits emporda-nesos* (volum 38 de l'obra completa de Pla). El Rellotger de Creixells va ser un bandoler de molta anomenada que actuava a l'Empordà pels volts de la tercera guerra carlina (1872-1876). Josep Pla, que de jove havia sentit a parlar d'aquell bandit llegendari, es va interessar per la seva figura i va escriure aquest llibre en el qual narra la seva indagació sobre els mètodes i els crims del Rellotger.

CARTOGRAFIA

L'IEC presenta un llibre amb els primers mapes del litoral europeu

L'Institut d'Estudis Catalans presenta *Les cartes portolanes: la representació medieval d'una mar solcada*, els primers mapes del litoral europeu i el nord d'Àfrica fets a escala. Es tracta d'una edició de luxe de 526 pàgines, en la qual l'historiador Ramon J. Pujades ha treballat dotze anys per tal de recollir la informació i les 300 il·lustracions que conté l'obra. *Les cartes portolanes*, que són concebudes com a elements de navegació, també inclou un DVD amb més de 300 imatges.

CONTEMPORANI

'Trena de cendra', reeditat 10 anys després de la mort de Carme Guasch

Amb motiu del desè aniversari de la mort de Carme Guasch, Columna recupera *Trena de cendra*, una confidència a cor obert d'una dramàtica experiència personal. La mort prematura del marit de la protagonista és el punt d'arrencada d'aquesta història. Ella, una dona encara jove i mare de tres fills, troba en la reconstrucció del passat una via per sobreviure al dolor que li provoca l'absència de la seva parel·la. És la història d'un amor prohibit que perdura més enllà de la vida. L'obra de Guasch inclou una valorada producció narrativa i poètica centrada en la mort i l'amor, i especialment intensa arran de la mort del seu marit l'any 1982.

AVUI

OFERTA PÚBLICA D'OCUPACIÓ

Diari de Balears digital

Dimarts, 4 de març del 2008. Edició N. 3454

© Grup Serra.

ÍNDEX
- Primera Plana
- Local
- Espanya
- Món
- Opinió
- Esports
- Cultura i Societat
- Útil i Divers

L'ESPIRA
Notícies Internet
La Lliga
Set Dies
Enllaços
Bústia
Xat
Cercador
avanç
SÓLLER

Llibre

Un llibre mostra la cartografia medieval on figuren les Balears

Les cartes portolanes es presentaren ahir a Palma

A.MATEU. Palma.

El llibre Les cartes portolanes: la representació medieval d'una mar solcada, de l'historiador Ramon J. Pujades, de la Universitat de València, mostra alguns d'aquells mapes dels segles XIII, XIV i XV que feren possible la navegació als mercaders de l'època.

Es tracta d'un recull de més de 330 cartografies en què apareixen les Illes Balears. Constitueixen els primers mapes del litoral europeu mediterrani i africà realitzats a escala. En aquesta obra, que ha estat editada per la Fundació Bartolomé March, l'Institut Europeu de la Mediterrània, l'Institut d'Estudis Catalans i l'Institut Cartogràfic de Catalunya, hi apareixen alguns dels treballs que feren els cèlebres cartògrafs mallorquins Abraham i Jafudà Cresques.

Una carta portolana, com diu el seu nom, es tracta d'una representació gràfica en què apareixen les ciutats que tenen port, en aquest cas ubicades a la Mediterrània. Tanmateix, aquest llibre no és un simple mostrari de les cartes. El seu autor, Ramon J. Pujades, en treu unes conclusions. Així s'ha pogut comprovar com els avanços cartogràfics feren possible l'expansió comercial a través de la mar. El llibre també inclou, però, qüestions estètiques com és el cas de les il·lustracions que adornen aquests mapes i la seva evolució estilística.

D'aquesta manera, s'hi ha pogut observar les diferents representacions de la figura del cameller que tradicionalment es pintava sobre l'Alger o de la figura de l'elefant en el cas d'Egipte. Altres cops eren representacions de monarques. El més cèlebre i de més vigència fou el del rei de Mali, que es representava negre.Per recopilar tot aquest material gràfic, l'autor ha hagut de recórrer durant quinze anys arxius i biblioteques d'arreu d'Europa. Una gran part de la cartografia mallorquina es troba a la Biblioteca Nacional de París. Altres es trobaven a l'arxiu de Lió. També hi apareixen, però, mapes d'origen italià, com són els venecians.

L'obra fou presentada ahir a Palma pel conseller de Mobilitat i Ordenació del Territori, Gabriel Vicens, i per Joaquim Nadal, conseller de Política Territorial i Obres Públiques de la Generalitat de Catalunya.

Versió per imprimir

Adreça: www.diaridebalears.com/segona.shtml?3450+8+198757

Patrimoni El Consell sanciona un veí de les Salines per destrossar patrimoni catalogat BIC

Castellers Dotze anys alçant construccions humanes pels carrers de Ciutat

Disseny El disseny cerca l'elasticitat mental amb més de 230 projectes al MoMa

Exposició La creativitat envaeix el món del calçat i del vi

Música Herbes Dolces du la diversitat de «Ma terra» fins al Teatre Principal

Diari de Balears Tel. +34 971 78 8300
e-mail: master@diaridebalears.com

Ultima Hora MALLORCA
Ultima Hora EIVISSA Y FORMENTERA
Ultima Hora MENORCA
MAJORCA Daily Bulletin
Mallorca ONLINE Magazin
GRUPO SERRA

Book Review

Title: *Les cartes portolanes: La representació medieval d'una mar solcada*

Author: Ramón J. Pujades i Bataller

ISBN: 10: 8497854144
13: 9 788497854146

Reviewed by: Richard Pflederer

The community of scholars whose work focuses on portolan charts and atlases has long awaited a new work of the scope and quality of this new book by Ramón J. Pujades i Bataller. The author has recently received his PhD in History from the University of Valencia and currently works at the Archive of the Crown of Aragon in Barcelona. This lavishly produced volume is the most comprehensive work on the subject of medieval sea charts to appear in many years. Written in Catalan, it also provides a 123-page English translation of the text in the back of the book.

The book is large format (29 x 36 cm) and this generous size provides a suitable setting for the outstanding illustrations contained in this book. It is organized well, covering in order the cultural and economic context of the period, the question of who actually bought and used the charts, the problem of survival rates, the production process, the cartographers, and finally the enigma of the origins of the *genre*. It is clear that this book represents the product of a disciplined historian who is very well informed on the subject, and all of his conclusions are well defended and seem quite credible.

A wise choice to write the Preface was Tony Campbell, formerly Map Librarian of the British Library. Tony is probably the most respected scholar of the subject, particularly in the early period, and his good words add credibility to this new work.

Manuscript sea charts were drawn on vellum in Europe and its colonies in Asia and America over a long period of time, with production dates of surviving charts ranging from the end the of the 13th century to the middle of the 18th century. A working covering this entire body of work would be very large indeed, and Pujades has wisely decided to limit his analysis to charts of the medieval period. However, this creates some problems of definition: what is the appropriate cut-off date? He mentions a few possibilities in the early pages of the book: 1453 (the fall on Constantinople), 1492 (the fall of Granada) or possibly 1500, the date Campbell used. He ultimately selected 1470. However, for a production tradition which continued for more than 400 years, using any intermediary date as an end date is somewhat arbitrary, and inconvenient problems arise. For example, one of the most prolific cartographers of the period was Grazioso Benincasa and 14 of his

23 signed works was produced prior to 1470, but what of the remaining 9 clearly of the same type, differing from the earlier 14 only in small details?

Because these charts are one-off manuscripts and were produced so long ago, documentary records of their production are very scanty. Thus most of what we know of the charts and their cartographers has traditionally been derived from the surviving charts themselves. Hard use at sea and the sometimes difficult storage conditions over the centuries, means that only a fraction of the original production has survived and the degree to which these survivors represent the original body of work is unknowable. Pujades addresses this dilemma in a very credible analysis of a wide range of contemporary documents which might mention the existence of charts no longer extant. He uses, for example, inventories of ships and sailors, sometimes surveys of the estates associated with the wills of deceased pilots and sea captains. From this meticulous analysis the author concludes that the surviving population is a small fraction of the original production and probably not very representative of the full body of work.

Some scholars have questioned whether or not portolan charts were actually used aboard ship in the for Mediterranean Sea navigation in the medieval period, but Pujades does not share their skepticism and forcefully argues that the charts and dividers, along with the magnetic compass, were the daily tools of the trade for navigators.

The CD-ROM which accompanies the book contains very good images of all of the charts and atlases covered by the book. In the interest of protecting intellectual property rights, the images are not printable or downloadable, but they can be viewed quite well on the computer screen. Together, they provide in one place probably the best visual representation of the charts of this period.

While my overall reaction to this book is very favorable, I found some aspects of the book not particularly user-friendly. Tony Campbell's *Census* (which appeared *Imago Mundi* in 1986) is considered the 'bible' of portolan charts of this period and Campbell assigns a number to each of the charts. This Pujades book does not relate its own numbering system to the Campbell numbers, thus complicating the identification of the charts, especially the ones to which the author has assigned new attributions and date estimates. Another problem for readers of the English text is that the English section is placed in the back of the book, remote from the illustrations and tables. Locating the image or table in the earlier part of the book and then shuttling back and forth between these pages and the English text is quite inconvenient. A side-by-side bilingual presentation of the text would have improved this aspect of the book considerably.

These quibbles aside, Ramón Pujades' book is destined to be viewed as a major milestone in the study of this fascinating chapter in the history of cartography. It provides a profound and systematic view of this distant phase in the development of the cartography of the Mediterranean Sea.

++++++++++++++++++++

Richard Pflederer is a member of the Editorial Advisory Board of The Portolan*, and is the author of a series of five detailed catalogues of portolan charts in major libraries.*

Te damos europa press
El color lo pones tú.

CÁCERES 2016
ciudad europea de la cultura

Català

El llibre 'Les cartes portolanes' de l'historiador Ramon Pujades recull els primers mapes del litoral europeu i Àfrica

PALMA DE MALLORCA, 28 de febrer (EUROPA PRESS)

El llibre 'Les cartes portolanes: la representació medieval d'una mar solcada', de l'historiador Ramon Pujades, recull els primers mapes del litoral europeu i del nord d'Àfrica realitzats a escala, que es plasmen en més de 330 imatges que engloben tota la producció anterior a l'any 1470.

L'obra va ser presentada avui al Palau March per l'autor de la mateixa, que va estar acompanyat pel conseller de Mobilitat i Ordenació del Territori, Biel Vicens i per la consellera de Patrimoni i Cultura del Consell de Mallorca, Joana Lüisa Mascaró, entre d'altres autoritats.

Així, l'autor del llibre ha treballat durant més de 12 anys per recollir tota la informació, explicant que aquesta obra se centra a l'estudi del problema dels orígens i l'evolució de la cartografia portolana o cartografia nàutica medieval.

Segons Pujades, són de tipus medieval els mapes que es van produir abans de 1470 i que van ser instrument d'expansió del comerç marítim internacional que s'ha produït a partir del segle XI, en paral·lel al "progressiu coneixement geogràfic" de la Mar Mediterrània, sent una de les últimes conseqüències del procés el dibuix i l'escripturació de les aigües d 'aquest mar.

L'escriptor va apuntar que així va aparèixer un nou tipus de mapa "incomparablement més realista i ric en toponímia" que tots els anteriors i que va ser la carta portulana. L'estudi, segons l'autor, realitza una repassada per la cronologia de l'expansió comercial itàlica i catalanoaragonesa, analitzant la pràctica totalitat de la producció conservada.

Després, el volum intenta determinar quals van ser els usuaris i quins usos feien de les cartes; des de com estaven realitzades fins a de quina manera s'organitzaven els tallers cartogràfics per cobrir la demanda existent.

Finalment, les últimes cinquanta pàgines del volum inclouen un apèndix toponímic, amb la transcripció de dues àrees "significatives" en totes les cartes estudiades, el que ha permès datar i situar geogràficament les nombroses peces anònimes.

Alhora, l'obra inclou una traducció a l'anglès, que es completa amb un DVD de 330 imatges d'alta resolució, corresponents a més de 70 cartes originals, deu còpies de finals del segle XV i més de 40 atles originals.

Ramon Pujades és doctor en Història per la Universitat de València i és un dels arxivadors facultatius de l'Arxiu de la Corona d'Aragó a Barcelona. L'obra ha estat coeditada per l'**Institut d'Estudis Catalans**, l'Institut Cartogràfic de Catalunya i l'Institut Europeu de la Mediterrània.

Plan de Marketing
Modelos para usar, copiar o adaptar ¡Descarga inmediata!

Listados de Empresas
Listados de potenciales clientes Más de 4 millones de registros

Anúncios Google

Saes - Azucar con cuchara
Todo tipo de sobres de azúcar y edulcorantes, para la hostelería.
www.saes.es

Marketing
Amplia selección de masters en Marketing, Publicidad y Ventas.
www.aprendemas.com

Anúncios Google

Aquesta Agència de Premsa en Català té ajuda econòmica de la Generalitat de Catalunya

AHORA EN PORTADA...

ep

EP SOCIAL

Política Social | RSC | ONG y Asociaciones | Obra Social | Fundaciones

Caldera propone campañas de sensibilización contra la violencia de género como las de Tráfico

El ministro de Trabajo y Asuntos Sociales, Jesús Caldera, afirmó este jueves que el PSOE está "dispuesto a profundizar" en la Ley Integral contra la Violencia de Género, ya que ésta "seguramente no será suficiente" y propuso la puesta en marcha de campañas de sensibilización similares a las que utiliza la Dirección General de Tráfico.

Más de 24.000 personas fueron "rechazadas" en las fronteras españolas el año pasado

El Gobierno de Kenia y la oposición llegan a un acuerdo para formar coalición

Vídeos destacados

Encarnación Orozco califica de "intolerable" el "goteo incesante de víctimas" por violencia de género

Ver más vídeos

DEPORTES

Fútbol | Motociclismo | Fórmula 1 | Baloncesto | Tenis | Balonmano | Golf | Atletismo | Ciclismo

Alonso: "Será una temporada frustrante si no lidero la tabla"

El piloto español Fernando Alonso (Renault) reconoció que sería "frustrante" no poder competir por los triunfos este año en el próximo Mundial de Fórmula 1 al tiempo que considera que su ex compañero Lewis Hamilton (McLaren-Mercedes) será un claro candidato al título.

Messi dice que la mano de Eto'o fue "sin querer" y que el Barcelona mereció "más que un empate"

El Getafe se ampara en el 'efecto Bernabéu' para allanar el duelo de modestos

- **Fútbol.- Esperanza Aguirre y Ramón Calderón entregan mañana los premios a los niños ganadores del concurso de lectura**
- **JJ.OO.- Jacques Rogge cree que el Comité Organizador de Pekín'08 hace un "gran esfuerzo" por acabar con su contaminación**
- **Vela/Barcelona.- El 'Educación sin Fronteras' llega quinto y completa la vuelta al mundo en 108 días**

GENTE

Eduardo Noriega pone su primera pica en Hollywood con 'En el punto de mira'

MADRID, (OTR/PRESS - Israel Arias) Un intento de magnicidio en plena Plaza Mayor de Salamanca. Este es el espectacular arranque de 'En el punto de mira' un film dirigido por el irlandés Pete Travis ('Omagh') y protagonizado, entre otros, por Eduardo Noriega en el que es su salto al mercado estadounidense.

Michael Jackson se expone a perder su rancho 'Neverland'

"Me preocupa encasillarme en 'Anatomía de Grey", afirma Katherine Heigl

Vídeos de Gente

Arancha de Benito, a la moda

Ver más vídeos

www.europapress.es es el portal de actualidad y noticias de la Agencia Europa Press.
© 2008 Europa Press. Está expresamente prohibida la redistribución y la redifusión de todo o parte de los contenidos de esta web sin su previo y expreso consentimiento.
CONTÁCTENOS I CATÁLOGO I RSS I AVISO LEGAL

libertadbalear.com
diario digital de baleares

BUSCA OTRO TRABAJO

OfertaInmobiliaria

Se presentará este jueves en la Fundació Bartomeu March

El libro Les cartes portolanes recoge los primeros mapas del litoral europeo y del norte de África

-- 25 Febrero 2008

Palma (ABN).- La Fundació Bartomeu March acogerá este jueves, a partir de las 19h. la presentación del libro Les cartes portolanes. La representació medieval duna mar solcada, obra del historiador **Ramon J. Pujades** , informó la entidad en un comunicado de prensa.

El libro Les cartes portolanes recoge los primeros mapas del litoral europeo y del norte de África realizados a escala. La obra incluye un DVD con más de 330 imágenes de la producción anterior a 1470, y ha sido coeditada por el Institut dEstudis Catalans, lInstitut Cartogràfic de Catalunya y el Instituto Europeo del Mediterráneo.

La presentación del libro estará presidida por el consejero de Movilidad y Ordenación del Territorio, **Gabriel Vicens** ; el consejero de Política Territorial y Obras Públicas de la Generalitat de Cataluña; y el presidente de la Fundació Bartomeu March, **Luis Alberto Salazar-Simpson** .

Está prevista la intervención de **Salvador Giner** , presidente del Institut dEstudis Catalans; **Senén Florensa** , director general del Instituto Europeo del Mediterráneo; **Jaume Miranda** , director de lInstitut Cartogràfic de Cataluña; y **Ramon J. Pujades** , autor de la publicación.

Dibujo: Una carta náutica del mallorquín Cresques.

Deja un comentario

Nombre (requerido)

E-Mail (no se publicará) (requerido)

Página web

Enviar comentario

Redacte su propia noticia en www.libertadbalear.com

Subscríbase a las noticias de www.libertadbalear.com

EL 3 DE VUIT
VILAFRANCA DEL PENED

01/02/08

Premsa: Setmanal (Divendres)
Tirada: 5.664 Exemplars
Difusió: 4.587 Exemplars

Pàgina: 71

Secció: Document: 1/1 Cód: 17827686

Un historiador afincat a Vilafranca treu un recull inèdit dels mapes medievals de tot el litoral mediterrani

El valencià Ramon Pujades ha treballat els darrers dotze anys per trobar imatges originals escampades per tot el món

L'autor de 'Les cartes portolanes: la representació medieval d'una mar solcada' viu a Vilafranca des de l'any 2000

VILAFRANCA

Cristina París

Ramon Pujades és un historiador valencià que treballa a Barcelona i viu a Vilafranca. Ara acaba de publicar 'Les cartes portolanes: la representació medieval d'una mar solcada', una obra única que recull els mapes medievals del litoral mediterrani, el fruit de dotze anys de feina. La setmana passada l'obra es va presentar a l'Institut d'Estudis Catalans.

Tot va començar el 1995. La idea es va gestar en el marc de l'elaboració d'una tesi doctoral. Durant tots aquests anys, l'enfocament s'ha anat ampliant i s'ha globalitzat. Quan va arribar a Barcelona per incorporar-se a l'Arxiu de la Corona d'Aragó "es va produir un salt qualitatiu ja que tenia a l'abast la riquesa del fons, relacions i contactes amb altres països", recorda Pujades.

Després de dotze anys de treball intens i d'anades i vingudes per diferents països, Ramon Pujades ha aconseguit recopilar la informació necessària per elaborar la primera obra que reuneix els mapes de la costa mediterrània fets a escala i que daten d'abans del 1470. La recerca de l'historiador l'ha portat a diferents ciutats perquè tot i el coneixement de l'existència dels exemplars, la dificultat ha estat localitzar-los ja que estaven escampats. França, Alemanya, Turquia, Estats Units i Egipte han estat algunes de les escales que ha hagut de fer, sobretot per arxius públics però també en col·leccions privades.

Ramon Pujades durant l'acte de presentació que es va fer del llibre a la seu de l'IEC a Barcelona

La recerca va donar el seu fruit i Pujades va aconseguir recollir 160 peces, entre les quals es compten 76 cartes, 42 atles i una desena de còpies tardanes de peces anteriors.

Explica l'historiador valencià que el treball permet distingir perfectament entre les cartes "dels rics i els pobres", les que es van conservar en monestirs o palaus i les dels mariners, que per les condicions amb què s'utilitzaven no s'han conservat tan bé ni en tanta quantitat com altres que es reprodueixen amb més riquesa de detalls.

Ramon Pujades inclou en la seva obra un DVD que conté 330 imatges, un material bona part del qual és inèdit perquè no s'havien fotografiat mai o se'n conservaven imatges de mala qualitat.

En la seva recerca intensa, l'historiador ha trobat veritables joies en la matèria, com és el cas d'una obra que data del 1433 en la qual un cartògraf que treballa a Mallorca aporta molta informació sobre com funcionava un taller de cartes de navegar, basat en la producció en sèrie.

Les cartes de navegar van començar a aparèixer durant el segle XIII i fins el XIV no es van començar a difondre pel Mediterrani. Evidentment, com més antigues menys se'n conserven, però se n'ha pogut reproduir una del segle XIII, localitzada a la Biblioteca Nacional de França, la Carta Pisana.

En qualsevol cas, el llibre de Pujades, publicat per Lundwerg i coeditat per l'Institut d'Estudis Catalans, l'Institut Europeu de la Mediterrània i l'Institut Cartogràfic de Catalunya, va més enllà d'un recull de cartes portolanes. Entre les més de 500 pàgines de l'obra s'hi poden descobrir aspectes com l'escriptura catalana de l'època, la mentalitat de la gent, un grau elevat de coneixement del mar Mediterrani però no tant a nivell terrestre; l'art medieval, les condicions econòmiques, informació sobre comerç marítim internacional i les banderes i escuts de les ciutats, entre d'altres.

L'obra l'ha coeditat l'Institut d'Estudis Catalans, amb l'Institut Europeu de la Mediterrània i l'Institut Cartogràfic de Catalunya

Absolutament tot, Ramon Pujades ho ha volgut escriure buscant "l'equilibri entre un text seriós i rigorós" apte per als estudiosos de la matèria i un text literari i entenedor per a qualsevol que vulgui endinsar-se en aquest terreny força desconegut per al gran públic. *Les cartes portolanes: la representació medieval d'una mar solcada* pot aportar des d'ara una mica més de llum.

LA RAZON (EDICION CATALUÑA)
BARCELONA
28/01/08
Prensa: Diaria
Tirada: Sin datos OJD
Difusión: Sin datos OJD
Página: 44
Sección: CATALUÑA Documento: 1/1 Cód: 17681340

CULTURA

El arte simbólico y comprometido de Asier Mendizábal toma el Macba

Una muestra recorre la obra de uno de los autores vascos actuales más interesantes

El cine, la música y la política son los referentes de este artista al que el Macba ha abierto sus puertas.

Víctor Fernández

BARCELONA- Evitando la tentación de hacer una retrospectiva, el Museu d'Art Contemporani de Barcelona (Macba) permite conocer la producción de Asier Mendizábal, uno de los jóvenes creadores vascos que han demostrado un mayor interés por recoger en sus trabajos la problemática entre la forma y el formalismo de hoy en día. Hasta el próximo 18 de mayo se recogen en una muestra escultura, fotografías e instalaciones de Mendizábal, en una iniciativa comisariada por Peio Aguirre.

A través de diferentes campos, como la música rock, la política y la teoría, el artista analiza las estructuras sociales. El autor ha traído al Macba «una relectura de mis trabajos, muchos de ellos vistos anteriormente pero en entornos más precarios. Es la lógica de la revisión de piezas». Pese a ello, Mendizábal ha huido de los tópicos de una retrospectiva y se ha planteado «el problema de tener esa necesidad de decir todo al mismo tiempo». Asimismo, la muestra no tiene ningún título porque ese hecho actúa como «desencadenante de una disyuntiva aún mayor: las relaciones entre deseo y militancia, amor y política o, lo que es lo mismo, la radical separación entre la acción pública y el deseo de la esfera privada».

Cine y política

La muestra se abre con «Cinema», una obra de 1999 que traza una línea de distanciamiento del séptimo arte dentro del contexto de la lucha de clases de los experimentos de la vanguardia rusa hasta los movimientos obreros de mayo del 68. Se sirve de un escenario en el que militancia, educación y didactismo se unen construyendo una declaración de principios del propio Asier Mendizábal.

Es precisamente el cine una de las guías indiscutibles de esta propuesta del Macba, pero entendido como «cine sin cine». Por ejemplo, la instalación «No time for love» (2000) está compuesta de varios fragmentos cinematográficos, escultóricos y gráficos, tomando su título de una canción irlandesa de Christy Moore. Su letra habla de la imposibilidad del amor en tiempos en los que la paz está lejana y dentro del marco del internacionalismo de la izquierda de los ochenta.

Óscar Mach/Shooting

El artista Asier Mendizábal la pasada semana en el Macba

Militancia y educación son la base de su declaración de principios

En el marco de este trabajo, junto con una proyección en 16 milímetros basada en la representación de la masa y una escultura basada en las construcciones temporales, también se exhibe una reinterpretación hecha a mano del cartel de «Z», el conocido filme de Costa-Gavras. Los sentimientos políticos también surgen en «Hors d'État» (2007), dos esculturas que toman el nombre del documental sobre el conflicto vasco del irlandés Arthur Mac Caig realizado en 1983.

La recuperación de la temática del socialismo es otra constante en la obra de Mendizábal, como sucede con la hornacina con las efigies de Marx y Lenin de la pieza «Otxarkoaga (M-L)» (2007), que se remonta a los años 90 cuando tuvo lugar la caída del muro de Berlín y se realizó una iniciativa popular para erigir un monumento en un barrio bilbaíno. Son la historia y las ideologías políticas como correspondencia con la estética, elevadas al grado de un documental.

Marx, Lenin o la caída del muro de Berlín se resumen en piezas como «Otxarkoaga»

Un libro recoge los primeros mapas del litoral europeo y el norte de África

R. C.

BARCELONA- El libro «Les cartes portolanes», coeditado por el Instituto de Estudios Catalanes (IEC) y Lünwerg, recoge los primeros mapas del litoral europeo y del norte de África realizados a escala.

Su autoro, el historiador Ramon Pujades, ha trabajado doce años para recoger toda la información y se ha querido centrar en «el estudio del problema de los orígenes y la evolución de la cartografía portolana o cartografía náutica medieval», informó Efe. Según Pujades, son medievales los mapas producidos antes de 1470, que fueron instrumento de la expansión del comercio marítimo internacional que se produjo a partir del siglo XI, en paralelo al progresivo mejor conocimiento geográfico del Mediterráneo.

Una de las últimas consecuencias de aquel proceso, ya en el siglo XIII, fue el dibujo y escrituración de aquellas aguas por las que navegaban cotidianamente. Aparecía así un nuevo tipo de mapa «incomparablemente más realista y rico en toponimia que todos los anteriores: la carta portulana».

El estudio analiza la producción conservada, tanto itálica como catalana, y contrasta sus características con la información que proporcionan las noticias sobre su posesión en las fuentes documentales y literarias coetáneas.

Un DVD con unas 330 imágenes en alta resolución completa el libro.

Un llibre recull per primer cop els mapes medievals del litoral europeu i del nord d'Àfrica fets a escala

ACN // 24.01.2008 20.48 h

Barcelona.- L'Institut d'Estudis Catalans (IEC) acaba de publicar 'Les cartes portolanes: la representació medieval d'una mar solcada', obra de l'historiador Ramon J. Pujades i Bataller, qui ha treballat dotze anys per recollir la informació i capturar les il·lustracions. Es tracta del primer llibre que recopila els primers mapes de la costa realitzats a escala abans de l'any 1470. El llibre també inclou un DVD amb més de 330 imatges, amb un nombre important de material inèdit que ara per primer cop es troba a disposició dels investigadors. Fins ara, es trobaven repartits per tot el món, amagats en arxius públics o a mans de privats. L'obra, que inclou també notícies documentals i literàries per contextualitzar cadascun dels mapes, ha estat publicada per Lundwerg i coeditada per l'Institut Cartogràfic de Catalunya, l'Institut Europeu de la Mediterrània i l'IEC.

'Les cartes portolanes engloben el litoral mediterrani i europeu, així com les costes del nord d'Àfrica, i són concebudes per ser elements de navegació', explica l'autor. La importància d'aquests mapes, es troba en el fet que 'si es mira una carta, se sap a simple cop d'ull a quin territori ens estem referint; en canvi, si es miren les representacions anteriors del litoral, això no passa perquè, o bé són molt esquemàtiques, o bé són de tradició tolomaica i són molt antigues'.

L'historiador ha hagut de recórrer el món, des d'Estats Units fins a Turquia, a la recerca d'aquest material, guiat per un llibre que va publicar un investigador de la biblioteca britànica l'any 1986 on recollia un cens de les cartes que fins llavors s'havien mencionat en documents.

'El gran drama ha estat localitzar totes les peces, que estaven escampades per ciutats de tot el món, com París, Alemanya o Egipte', relata l'autor, i 'transformar les dades del cens en imatges de tot el que s'esmentava'. Aquest és el primer cop que una obra recull les imatges d'aquests documents, ja que fins ara o bé no s'havien fotografiat mai o el que s'havia fet era en blanc i negre i en males condicions. A l'estat espanyol només se'n conservaven tres. Dues d'elles es troben a l'Arxiu de la Corona d'Aragó, on treballa actualment l'autor del llibre, i al Museu Marítim de Barcelona. La primera és una carta medieval veneciana i la segona, una carta d'origen català escrita l'any 1439 per Gabriel de Vallseca.

La publicació ve acompanyada d'un DVD amb més de 330 imatges que recullen tota la producció anterior a l'any 1470, el moment en què es produeix el pas de l'Equador i els portuguesos baixen en direcció a l'Àfrica i s'endinsen en el mar Atlàntic. 'A partir d'aquí comença la navegació astronòmica; al canviar l'hemisferi ja no eren vàlids els mètodes de navegació utilitzats fins llavors i calia adaptar els instruments de l'astronomia per orientar-se'. En el mar mediterrani, però, es mantindran les tècniques utilitzades fins al segle XVIII.

El llibre comença amb un capítol on s'explica la història de l'expansió comercial en l'època medieval, moment en què els catalans i italians comencen a conèixer el mediterrani i les costes d'Europa. Aquest apartat també parla de l'escripturació de les llengües vulgars, és a dir, el moment en què es comença a utilitzar el català i l'italià en comptes del llatí. Els següents capítols estan dedicats al catàleg de les peces, als propietaris i usos, els mètodes de producció

dels mapes i les diferents escoles cartogràfiques d'aquell moment, i acaba amb una reflexió sobre els orígens d'aquestes cartes on l'autor exposa la seva hipòtesi de com es generaven.

La presentació d'aquesta obra s'ha celebrat aquest dijous al vespre, durant un acte presidit pel conseller de Política Territorial i Obres Públiques, Joaquim Nadal, i president de l'Institut Cartogràfic de Catalunya, i Salvador Giner, president de l'IEC. L'obra ha estat publicada per Lundwerg i coeditada per l'Institut Cartogràfic de Catalunya, l'Institut Europeu de la Mediterrània i l'IEC.

Llibre recull tots els primers mapes litoral europeu i del nord d'Àfrica

Barcelona, 24 gen. (EFE).- El llibre "Les cartes portolanes" recull els primers mapes del litoral europeu i del nord d'Àfrica realitzats a escala.

L'obra, que inclou un DVD amb més 330 imatges que recullen tota la producció anterior a 1470, ha estat coeditada per l'Institut d'Estudis Catalans (IEC) i l'editorial Lünwerg en col·laboració amb l'Institut Cartogràfic de Catalunya i l'Institut Europeu del Mediterrani.

L'autor del llibre, l'historiador Ramon Pujades, que ha treballat dotze anys per recollir tota la informació, ha comentat que aquesta obra se centra en l'estudi del problema dels orígens i l'evolució de la cartografia portolana o cartografia nàutica medieval".

Segons Pujades, són medievals els mapes produïts abans de 1470, que van ser instrument de l'expansió del comerç marítim internacional que es va produir a partir del segle XI, en paral·lel al progressiu millor coneixement geogràfic del Mediterrani.

Una de les últimes conseqüències d'aquell procés, ja al segle XIII, va ser el dibuix i escripturació d'aquelles aigües per les quals navegaven quotidianament.

Apareixia així un nou tipus de mapa "incomparablement més realista i ric en toponímia que tots els anteriors: la carta portolana".

Després d'una repassada per la cronologia de l'expansió comercial itàlica i catalanoaragonesa, l'estudi analitza la pràctica totalitat de la producció conservada, tant itàlica com catalana, i contrasta les seves característiques amb la informació que proporcionen les notícies sobre la seva possessió a les fonts documentals i literàries coetànies.

Posteriorment, intenta determinar qui van ser els usuaris i quins usos feien de les cartes; com estaven fetes i de quina manera s'organitzaven els tallers cartogràfics per cobrir la demanda existent.

Les últimes cinquanta pàgines inclouen l'apèndix toponímic, amb la transcripció de dues àrees particularment significatives (una d'elles el litoral català i valencià) en totes les cartes estudiades, la qual cosa ha permès datar i situar geogràficament les nombroses peces anònimes, afegeix l'autor.

L'obra, que inclou una traducció a l'anglès, es completa amb un DVD amb unes 330 imatges d'alta resolució, corresponents a més de setanta cartes originals, deu còpies de finals del segle XV i més de quaranta atles originals sencers. EFE.

jo/mg

EL PERIODICO DE CATALUNYA (ED. BARCELONA 24/01/08

Prensa: Diaria
Tirada: 92.710 Ejemplares
Difusión: 70.954 Ejemplares

Página: 43

Sección: AGENDA Documento: 1/1 Cód: 17622611

Cartografia Presentació de *Les cartes portolanes: la representació medieval d'una mar solcada*, de **Ramon J. Pujades**. Hi assistiran el conseller **Joaquim Nadal** i **Salvador Giner**. Institut d'Estudis Catalans. Carme, 47. A les 19.30 hores.

AVE *El túnel de la por: quan el Tren d'Alta Velocitat forada Barcelona*, de **Jordi Cabré, Pere Vallejo, Josep Espar, Jordi Bonet** i **Ariadna Álvarez**. Centre Cívic Sagrada Família. Provença, 480. 19.30 hores.

Manresa **Ramon Folch Camarasa** presentarà la seva novel·la *Contra el silenci*. Llibreria Petit Parcir. Carrasco i Formiguera, 16. A les 20.00 hores.

MÚSICA

Pop Concert d'**Horas Bajas**. Espai Boca Nord. Agudells, 37. 22.00 hores.

Blues Concert de l'**August Tharrats Blues Trio**. Institut Nord-americà. Via Augusta, 123. 20.00 h. Gratuït.

REPRESSIÓ FRANQUISTA

20.30 h. En el marc de l'exposició *Tàrrega 1939-1961*, el Museu Comarcal de l'Urgell projecta *Una inmensa prisión*, cinta de **Carlos Ceacero** i **Guillermo Carnero** sobre la repressió franquista. Major, 11. Tàrrega.

Jazz Concert de l'**Ana Cisneros Quintet**. Caja Madrid. Plaça de Catalunya, 9. 19.00 hores. 2 euros.

Pop El grup **Biscuit** presenta el seu disc *Time for answers*. Fnac Diagonal Mar. Diagonal, 3. 19.00 hores.

Girona

CONFERÈNCIES

Energia El cicle *Els grans debats de l'era de la informació i de la comunicació* obre amb una ponència d'**Arcadi Oliveres** sobre *La batalla energètica. La importància geoestratègica de les fonts d'energia i els conflictes vinculats a aquesta*. Facultat de Lletres de la UdG. Plaça de Ferrater Mora, 1. A les 18.00 hores.

Història *Història de Girona*, per **Jaume Nolla**. Casa de Cultura. Plaça de l'Hospital, 6. A les 19.00 hores.

Lleida

CONFERÈNCIES

Història El Centre Social de La Caixa inicia el cicle *Biografies històriques* amb una conferència de la catedràtica **Anna Maria Garcia** sobre *Napoleó, el petit gran estrateg*. Avinguda de Blondel, 3. A les 19.00 hores. Gratuït.

LLIBRES

Relats Presentació d'*Escrito con tacones*, de **M. J. Huete**. Amb una lectura de monòlegs a càrrec de **Núria Casado**. Café del Teatre de l'Escorxador. Roca Llauradó, 4 bis. A les 20.30 hores. Gratuït.

Narrativa Presentació de *La sefardita*, de **Catalina Maroselli**. Biblioteca Pública. Rambla d'Aragó, 10. 20.00 h.

Tarragona

CONFERÈNCIES

Mont-roig del Camp La investigadora **Josefina Castellví** pronunciarà una conferència sobre *Per què investigar l'Antàrtida*. Casa de Cultura Agustí Sardà. Mare de Déu de la Roca, 5. A les 20.30 hores.

MÚSICA

'Sobretaula' En aquest cicle itinerant de petits concerts avui actuaran **Xavier Baró** i **Espaldamaceta**. Sala Groove. Cardenal Cervantes, 4. A les 21.00 hores. Gratuït.